

www.investor.bg, 11.04.2019 г.

Спрете трансфера на пенсионни вноски, призоваха експерти

По-високите вноски ще допринесат за устойчивост на пенсионната система, препоръчаха на конференцията "Многостълбовите пенсионни системи в Европа – ползи и бъдеще"

Да се откажем от **трансфери** на **пенсионни вноски** от социалната към капиталовата система. За това призова бившият управител на Националния осигурителен институт **Йордан Христосков**. По думите му това е недопустимо. Той е категоричен, че най-добре защитени са хората в многостълбова пенсионна система, но за съжаление, според него, „през последните десет години няма дружелюбна среда, в която да убедим хората в сигурността на системата.

Това мнение той изказа на **международна конференция** "Многостълбовите пенсионни системи в Европа – ползи и бъдеще", организирана от Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) и управителният съвет на Федерацията на европейските пенсионни асоциации (PensionsEurope).

Христосков настоява да се премахне възможността да се прехвърлят **пенсионни партии** между първи и втори стълб. Той предполага, че това ще направят хора с по-ниски спестявания заради минималната доходност, която биха получили в капиталовата система, но това крие риск за НОИ. Според него тази несправедливост трябва да се премахне веднага, докато хората, които са предприели такава стъпка, са все още малко.

„Моето предложение е да се увеличат вноските във втория стълб постепенно до 10% и да се промени схемата на **фазата на изплащане**“, заяви Христосков и напомни, че през 2021 година предстоят първите плащания на пенсии от най-масовите частни фондове – универсалните, а все още няма законов регламент за така наречената "фаза на изплащане".

Бившият управител на НОИ обясни, че българският пенсионен модел е различен от европейския, защото там вторият стълб е изграден повече върху корпоративни пенсионни фондове, докато в нашата страна не беше развит капиталовият пазар.

„Планирахме след 40 години на преход коефициентът на заместване да достигне до 70%. Започнахме с 5% на вноската и още през 2010 година тя трябваше да достигне до 10%, но за съжаление през 2005 г. започна регрес“, напомни Христосков, но подчерта,

че пенсионната система управлява 14 млрд. активи и има добре структуриран надзорен орган.

Той потвърди, че във всички държави се поощрява участието на хората във втория стълб, „докато ние в България ги наказваме“. Той напомни, че досега няма инвеститори, които да направят **портфейли**, които да осигуряват хората при **безработица** и заяви, че не вижда проблем пенсионните дружества да управляват фондове за безработица.

Крайно време, според него, е да се създадат дълго чаканите мултифондове, които да отразят рисковия профил на инвеститорите. Друго предложение на Христосков е при доброволното пенсионно осигуряване да се премине към модел на **семеино осигуряване**.

Социалният модел

Многостълбовите пенсионни системи в настоящата демографска ситуация са без алтернатива, а държавното обществено осигуряване не трябва да се конкурира, а да се допълва с допълнителните пенсионни стълбове. Сега предизвикателството е регламентирането на фазата на изплащане на вторите пенсии, коментираха участници в дискусиата за бъдещето на **пенсионния модел**.

Бившият социален министър **Лидия Шулева** подчерта, че противоречията в българската пенсионна система са сериозни и се задълбочават, защото социалният модел „Бисмарк“ е предвиден за по-добра демографска среда.

„При увеличаването на възрастта за пенсиониране и увеличаване на размера на вноската има предизвикателства, защото в системата има дефицит“, посочи тя.

Христина Митрева, бивш управител на НОИ, предупреди, че се увеличава делът на несигурност в стабилността на пенсионната система, която засяга заетостта. „При четвъртата **индустриална революция** не е ясно при какви **договори** ще работят и ще се осигуряват хората, както и какви вноски ще плащат. Очакванията им са да получават като пенсии над 500 евро, но това ще зависи върху какви доходи се осигуряват в първия и втория стълб“, коментира тя, и като причина за това посочи недостатъчната информираност, която намалява доверието в системата.

Митрева подчерта, че българската пенсионна система е добре структурирана с един основен и два надграждащи пенсионни стълба, но препоръча първият солидарен стълб да се допълни с другите два допълнителни. Тя даде пример с **чилийската пенсионна система**, която сега се връща към **солидарността**.

„Идеята е системите да се допълват, но да има сигурност в закона, че решенията не се променят и има ясни и прозрачни условия, за да преценяват хората къде е най-изгодно да пестят за старини“, препоръча Христина Митрева.

Предизвикателствата на пазара на труда

Председателят на АИКБ **Васил Велев** съобщи факти, според които тенденцията е на сто души, които излизат в пенсия, пазарът на труда да се попълва едва с 63, които са навършили 18 години. Спасението според него е в капиталовия стълб, защото в близките години промяна не се очаква. „При 14 млрд. лева активи в пенсионната система съотношението на активи на пенсионните фондове към БВП в България е 12%, докато в първите шест държави в света то е над 60%“, коментира бизнесменът. Той също е на мнение да се промени **коэффициентът на заместване**.

Николай Марев, главен изпълнителен директор на ПОК „ДСК Родина“, настоява да има политическа воля да се проведе дългосрочно планираната пенсионна реформа. Като много важно условие за това той посочи Националната агенция за приходите да е безкомпромисна с неизрядните осигурители. Той препоръча да се финализира фазата на изплащане с гаранциите, като се надява проектът да се приеме до края на годината.

Ася Гонева, изпълнителен секретар на КНСБ, потвърди, че синдикатите са против прехвърлянето на вноски между първия и втория стълб. Като абсурд тя определи липсата на проверки на фирми, които са на бюджетна издръжка, но не правят вноски. Абсурд по думите ѝ е петгодишната давност за опростяване на невнесени осигурителни вноски на работниците.

Бойко Атанасов (вляво), председател на КФН, и Ивайло Иванов, управител на НОИ
„PensionsEurope насърчава да се разшири обхвата на осигуряващите се във втория стълб и много европейски държави вече модернизират пенсионните си системи. Но 12 от 19 държави в Европа трябва да реформират системите си. Трябва да убедим Европейската комисия, че има нужда от по-високи вноски. В PensionsEurope обсъждаме по какъв начин да се повлияе на пенсионната политика, когато се говори за възможностите на втория и третия стълб“, посочи **Янвилем Боума**, председател на PensionsEurope.

Той потвърди, че европейската система е много разнообразна – някои държави имат силни пенсионни системи от втория стълб, други разчитат на държавното пенсионно осигуряване. Различен е и заместителният доход в пенсията, като за работещите в Северна Европа той е повече от 90%.

„В Полша например доходът на заместване до 2025 г. ще падне на 40% и трябва да се вземат мерки, предупреди Боума. – В някои държави като Румъния вторият стълб на задължителното доброволно пенсионно осигуряване е под политически натиск на правителството и това ни притеснява. Във Великобритания и Ирландия обаче са постигнати много добри резултати в пенсионните си системи и тази тенденция може да

се последва и от другите европейски държави с по-високи нива на пенсионните вноски, но трябва да се прецени дали няма да настъпи отлив.“

Повече индивидуален принос

„ЕК е запозната със ситуацията в Румъния и се надявам скоро да излезе с препоръки. Обсъждаме и **общоевропейския продукт за лично пенсионно осигуряване (PEPP)**, който допълнително ще вдигне капацитета на пенсионния модел, но дали отговаря на пазара регулаторната рамка. Важно е да включим повече активи в пенсионната система, препоръча Боума. – Но се надявам на национално ниво да се прояви повече политически разум, защото във фазата на изплащане зависим от икономиката, затова включването на повече активи е важно за пенсионните фондове.“

Янвилем Боума смята, че пенсионната система на всяка държава е национален проблем и трябва да остане такъв, а ролята на PensionsEurope е да помага на тези системи да разчитат на улеснение от европейските институции.

Мати Леппала, председател на PensionsEurope, вярва, че спестяването в пенсии **подпомага държавното обществено осигуряване**, което в много случаи е затруднено. „Засилва се интересът към индивидуалните спестовни схеми, но пенсионните системи са поставени под натиск от пазара на труда. Европейската комисия не може да диктува на държавите-членки на ЕС как да разработят своите национални пенсионни системи“, убеден е той.

Леппала съобщи, че ЕК е приела рамката на PEPP на 4 април. „Сега е трудно да се прецени какво ще е влиянието и ще мине време докато започне да са предлага **общоевропейския продукт за лично пенсионно осигуряване** и да се прецени какви са **ползите** за потребителите и обществото, но този продукт ще позволи на хората да спестяват по-добре. Това е нова идея и ново предизвикателство, и ще покаже как Европа се движи напред и какво е състоянието на **капиталовите пазари**“, прогнозира председателят на PensionsEurope.